

Životní příběhy českých žen se žitou zkušeností z výkonu trestu odnětí svobody optikou teorie gendered pathways

Alžběta Majerová

Posudek vedoucího bakalářské práce

Cílem předkládané práce je „porozumět vlivu genderu na cesty vybraných českých žen do VTOS skrze nahlédnutí jejich příběhů optikou perspektivy gendered pathways“ (strana 28), což považuji za zcela relevantní, legitimní a přínosný cíl, neboť o této problematice máme stále v ČR poměrně málo poznatků. Práce tedy svým cílem nejenom přispívá k tomu, aby se autorka na jejím saní naučila výzkumné a analytické dovednosti, ale je také prakticky užitečným a má ambici přinést zajímavé poznatky.

Práce je poměrně dlouhá, což z mé zkušenosti obecně nebývá příliš dobrým signálem, neboť takto dlouhé absolventské práce málokdy udrží obsahovou linii a jsou až příliš rozvětvené a některé věci se často opakují. To ale není případ předkládané BP, která se velmi dobře čte, jelikož autorce se podařilo velmi dobře a čtivě propojit různé poznatky, ať už z literatury nebo přímo z dat. Pokud bych měl rozvést obsahovou stránku, pak musím říct, že práce svojí kvalitou jasně převyšuje standard BP a jedná se spíše o výbornou DP, která má v některých momentech prvky disertační práce (zejména s ohledem na teoretickou část, která je opravdu velmi dobře napsána, ale i prezentací poznatků z dat). V tomto ohledu je potřeba ocenit, že autorka použila opravdu velké množství kvalitní cizojazyčné literatury, kterou navíc erudovaně propojila, takže vše, co píše, má svoje místo a z mého pohledu nemá teoretická část žádná slabá místa. Podobná situace panuje také v metodologické části, která je napsána velmi reflexivně a uvážlivě a autorka v ní popisuje proces tvoření práce a různé úvahy, které řešila v rámci psaní práce (a to i s ohledem na etickou stránku práce, kde je velmi dobře vidět, že autorka na touto dimenzí opravdu pečlivě uvažovala). To velmi oceňuji, neboť to často nebývá úplně zvykem u BP a DP, ačkoliv se jedná, například pro účely obhajoby, o důležité informace. V metodologii bych možná měl jednu menší připomínku, a sice scházejí rozvedení, jak probíhala samotná analýza rozhovorů. Autorka uvádí, že využila kvalitativní obsahovou analýzu od Rädikera a Kuckartze, přičemž z kapitoly, kde prezentuje poznatky se zdá, že ji použila relevantně, nicméně mohla být více sdílná a pro účely transparentnosti analýzy jasně popsat jednotlivé kroky, které provedla. Prezentace poznatků je provedena velmi dobře, autorka pracuje s jednotlivými identifikovanými kategoriemi, popisuje je, rozvádí pomocí sub-kategorií a dokládá svoji argumentaci pomocí výňatků z rozhovorů, které také dále vysvětluje a dává do kontextu s dalším materiálem. Jednotlivé kategorie se navíc snaží také propojovat a nenechává čtenáře/čtenářku, aby si věci domýšlel. V tomto ohledu lze říci, že autorka provedla prezentaci poznatků v podstatě téměř vzorově a jenom těžko jí lze

v tomto ohledu vytknout. Po prezentaci poznatků měla následovat diskuzní část a závěr, čímž se dostáváme k nejslabší části předkládané BP, respektive části, která v práci naprosto absentuje. Nedošlo tak k propojení prezentovaných poznatků s literaturou a zvýraznění v diskuzi, co jsou vlastně podle autorky nejnositelnější poznatky. Jako školitel mám od autorky informaci, že nedopatřením nahrála starou verzi práce, která dané kapitoly neměla, a než to zjistila, systém už se uzamkl. To je velká škoda, jelikož jinak by práce naprosto jasně směřovala k výbornému hodnocení.

Formálně je práce naprosto v pořádku, vyskytují se v ní nějaké jenom velmi drobné chyby, asi nejvýraznější je pozapomenutí odkazu na literaturu, která obsahuje statistické údaje uvedené na straně 33. Ale to není nic závažného, jelikož autorka po celou práci velmi dobře odkazuje a pracuje s literaturou.

Ještě bych rád zmínil, že předkládána práce je velmi přínosná pro praxi, neboť umožňuje nahlédnout do žité zkušenosti žen, které mají zkušenosti s výkonem trestu, a pochopit tuto zkušenost v určitém kontextu životních událostí. To je velmi důležité s ohledem na sociální práci s vězňenými a propuštěnými osobami, která je v ČR stále institucemi a systémem realizována z perspektivy neoliberální osobní zodpovědnosti a teorie racionální volby, tedy že dané ženy si za svůj trest mohou výhradně samy a byla to jejich volba. Práce přispívá k narušení této představy, což je důležité pro další posun v této oblasti.

K obhajobě mám v podstatě jenom jeden bod, a sice aby si autorka zkusila připravit prezentaci diskuzní části, která v práci absentuje, a komisi obeznámila, jak prezentované poznatky propojila.

Práci i přes chybějící části naprosto jasně **doporučuji k obhajobě.**

Co se týče hodnocení, vzhledem k výše uvedenému navrhuji hodnocení **výborně až velmi dobře**, a to v závislosti na kvalitě obhajoby.

V Ostravě 30.8. 2024

Jiří Mertl